

“AFRIKA

heeft me vanaf dag één gegrepen;
de geur, het licht, de mensen”

Zowel zijn vader als grootvader waren Afrika-liefhebbers. En ook Prins Willem-Alexander voelt zich er als een vis in het water. Als beschermheer van AMREF Flying Doctors reisde hij naar Kenia ter gelegenheid van de vijftigste verjaardag van deze organisatie. Libelle ging mee en sprak met een prins ‘in zijn element’.

De Prins straalt: "Iedere keer als ik in Afrika ben, raak ik er meer aan verslaafd."

Onvoorstelbaar! Ooit woonde er een familie van zeven personen in dit hutje.

Betere zaden en mest, grotere oogst, meer opbrengst. Armoedebestrijding lijkt soms simpel.

De Prins bij het Living with hope-project voor vrouwen met hiv/aids.

“Mij is met de paplepel ingegoten dat Afrika meer is dan de Beekse Bergen in het groot”

Wie ooit in Afrika is geweest, zal zich herkennen in een van de gezegdes over dit continent: je kunt wel uit Afrika weggaan, maar Afrika gaat nooit meer uit jou. Het lijkt ook op te gaan voor Prins Willem-Alexander. Na drie dagen in zijn kielzog door Kenia getrokken te hebben, is zijn betrokkenheid wel duidelijk. Zijn fascinatie is voelbaar en zichtbaar. Hij toont oprechte belangstelling voor de mensen die hem vertellen over hun projecten, weet iedere keer weer vragen te stellen waaruit blijkt dat hij weet waarover hij praat, maakt grapjes om het ijs te breken en doet enthousiast mee als er gedanst en gezongen wordt. Hij straalt als hij vertelt over zijn liefde voor Afrika. "Afrika heeft me vanaf dag één gegrepen; de geur, het licht, de weidsheid, maar ook de manier van leven en de mensen. Mijn vader zei ooit: 'Als je naar Afrika kijkt, kijk dan niet alleen naar de natuur en de dieren, maar ook naar die fantastische mensen.'" Die wijze woorden kregen voor Willem-Alexander echt inhoud toen hij in 1989 twee maanden als piloot voor AMREF Flying Doctors in Kenia ging werken. "Ik moet heel eerlijk zeggen dat ik toen nog weinig idee had van wat AMREF meer deed dan alleen vliegen. Ik zag het voornamelijk als een vakantiebaan. Het was voor de lol, om ervaring op te doen als piloot, om vliegreuen te maken. Maar omdat ik natuurlijk niet de hele tijd kon

vliegen, kwam ik vanzelf in aanraking met het ware ontwikkelingswerk. Ik ontmoette veel mensen, overnachtte samen met de artsen in de klinieken en kwam erachter wat AMREF hier allemaal nog meer deed. Pas toen heb ik gezien wat het betekent om geen water te hebben, om vijf kilometer te moeten lopen naar de dichtstbijzijnde waterput waardoor je nauwelijks tijd hebt voor iets anders dan dat. Ik weet nog goed dat ik toen een discussie had met een kennis van mij die hier woonde. Hij betaalde zijn chauffeur niet alleen een goed salaris, maar nog eens hetzelfde bedrag voor 'woonkosten'. De man woonde namelijk met nog elf anderen in een appartementje met twee kamers. Maar wat deed die chauffeur? Die bleef gewoon wonen waar hij woonde. Mijn kennis begreep er niets van dat hij, ondanks zijn riante toeslag, niet beter ging wonen. Moest hij hem die vergoeding dan nog wel betalen als hij er toch niets mee deed? Ja, vond ik. Het is heel Nederlands om waarde te hechten aan hoe je woont, aan vierkante meters, aan de extra privacy die meer woonruimte je geeft. Maar die chauffeur liet van dat extra geld twee van zijn kinderen studeren aan de universiteit. Dat is zijn oudedagsvoorziening en dat is veel belangrijker dat die paar extra vierkante meter woongenot." **U kwam om te vliegen maar het werd meer.** "De directeur van AMREF heeft mij toen

heel bewust op dat pad gezet om iets te veranderen aan het imago dat Flying Doctors heeft: dat ze alleen maar doen wat de naam zegt, namelijk artsen laten vliegen naar afgelegen gebieden om medische hulp te verlenen. Ik geloof dat hij vliegers maar 'niks' vond, maar dat zei hij niet. Twee maanden lang ben ik ondergedompeld geweest in een wereld die totaal anders was dan de mijne. Ik heb zo veel geleerd van die ervaring."

Daarna is het serieus geworden en bent u beschermheer geworden van AMREF. "Mijn grootvader – Prins Bernhard – was beschermheer van AMREF, dus toen ik besloot dat ik me meer wilde inzetten voor ontwikkelingswerk, vond ik dat ik het stokje van hem moest overnemen. Toen ben ik naar hem toegegaan, heb hem

“Het is heel Nederlands om waarde te hechten aan hoe je woont”

gevraagd of hij het goed vond en hij zei 'prima'. Graag zelfs, want zelf deed hij er toen niet zo veel meer aan en hij was blij dat ik het beschermheerschap actief wilde gaan invullen. Het moet inhoud hebben. Dus, daar zitten we dan op de vijftigste verjaardag van AMREF."

Na een overvol programma dat ons voert langs opvangcentra voor straatkinderen en aidswezen, een school, landbouwprojecten en een dorpskliniek, kruipt de prins achter de vliegknuppel. We vliegen over de Masai Mara, een van de bekende wildparken van Kenia. Onder ons lopen de olifanten, de giraffen, de buffels en zien we twee leeuwen luieren. Dit is de andere kant van Afrika. De mooie kant. Maar de prins relativeert. "Ik ben heel blij dat we ook nog even in het andere Afrika zijn geweest. Het is schitterend. Maar het is mij met de paplepel ingegoten dat Afrika meer is dan – om het misschien wat cynisch te zeggen – de Beekse Bergen in het groot. De meeste toeristen komen alleen maar voor dat ene deel van Afrika. En dat is goed, want toerisme is een grote bron van inkomsten. Daarom is natuurbehoud ook belangrijk voor de ontwikkeling van dit land. Maar dat is lang niet altijd vanzelfsprekend. Toen ik begin jaren negentig een maand bij Kenya Wildlife Service werkte, leefde er onder Kenianen veel onbegrip over de wildparken. Zij vonden het maar niets dat er een hek omheen stond, dat hun koeien niet ook op die sappige weiden konden grazen. Nu beseft men dat het in stand houden van de wildparken niet alleen leuk is voor toeristen, maar dat de opbrengsten ervan ook de Kenianen zelf ten goede komen."

We spreken verder over waar het echt om gaat. Over AMREF, over de problemen van Afrika en over wat wij in de westerse wereld daaraan kunnen doen. Een van de projecten die we hebben bezocht, is het dorp Sauri, gelegen in het westen van Kenia, vlakbij het Victoriameer. Sauri is een zogeheten Millenniumdorp, een van de 66 voorbeelddorpen in Afrika van de organisatie Millennium Promise die in het kader van het grootscheepse ontwikkelingsplan

“Als je kilometers moet lopen naar een waterput heb je nauwelijks tijd voor iets anders”

van de Verenigde Naties in 2000 het licht zagen. Onder de naam Millennium Doelstellingen Project werden heel concrete doelen geformuleerd voor het terugdringen van armoede in de ontwikkelingslanden. Prins Willem-Alexander aanvaardde onlangs van de VN Secretaris-Generaal Ban Ki-Moon het voorzitterschap van de Adviseursgroep voor Water en Sanitaire Voorzieningen. Dat de gemiddelde Nederlander nog nooit van de Millenniumdoelen gehoord heeft, snapt hij. "Natuurlijk zijn mensen in hun dagelijks leven niet erg bezig met ontwikkelings-

werk. Dat hoeft ook niet. Wat wel belangrijk is, is dat Nederland zich aan de Millenniumdoelstellingen heeft gecommitteerd, want het is een fantastische, heel nieuwe aanpak van ontwikkelingshulp. In de klassieke vorm is die namelijk op een of een aantal problemen gericht. Inmiddels is men erachter dat dat niet altijd het meest effectief is. Je kunt dan bijvoorbeeld wel een succesvol hiv/aidsproject hebben, maar een malariageval ernaast mag je dan niet helpen omdat malariabestrijding in dat gebied geen beleidsdoelstelling is. Of je biedt alle hulp aan hiv/aidswezen, maar het arme kind dat zijn of haar ouders bij een auto-ongeluk verloor, krijgt niets! Echte vooruitgang kun je alleen boeken als je alle problemen integraal aanpakt, zoals in Sauri. Daar wordt een grote sprong voorwaarts gemaakt. Voor mij persoonlijk was het heel mooi om te zien dat dingen echt in de praktijk worden gebracht. In Sauri zie je niet alleen de woorden, maar ook de daden."

Veel mensen spreken over Afrika als 'het verloren continent'. Wat vindt u daarvan? "De benaming 'verloren continent' is volledig fout en getuigt van een defaitisme dat ik onacceptabel vind. Natuurlijk zou je veel liever willen dat veranderingen snel merkbaar zijn, natuurlijk ziet een sloppenwijk er verschrikkelijk uit, maar er is hoop, er is perspectief. Mensen >

“Mijn grootvader was blij dat ik het stokje van hem wilde overnemen”

laten zich testen op hiv/aids omdat ze toekomstverwachtingen hebben. Ze zijn zich bewust van hun gezondheid omdat er een wil is om te leven en een doel is om voor te leven. Als zij onder de meest mensonterende en erbarmelijke omstandigheden wél hoop hebben, wie zijn wij dan hen als verloren te beschouwen? Als je vijf jaar geleden had beweerd dat in 2007 iedereen in Kenia van de overheid gratis aidsremmers zou krijgen, zou je voor gek zijn verklaard. Nu is dat een feit en vindt men het normaal. De Bill Gates Foundation (een van de grootste particuliere liefdadigheidsfondsen van Windows-oprichter en rijkste man ter wereld Bill Gates, red.) is vijf jaar geleden begonnen met het Pandipieri-project in Kisumu. En nu worden aidsremmers geleverd door de Keniaanse overheid! Er verandert dus wel degelijk wat. Ik ben ervan overtuigd dat er toekomst zit in Afrika. Wij hebben daar ook een verantwoordelijkheid in. Het duurt even voor je echt resultaten gaat zien. Als ik op mijn eigen terrein blijf: een van de millenniumdoelstellingen is om tussen nu en 2015 het aantal mensen dat geen toegang heeft tot kwalitatief goede water- en sanitaire voorzieningen te halveren. In de praktijk komt dat voor Afrika neer op zo'n tachtigduizend mensen per

dag die tussen nu en 2015 op die voorzieningen worden aangesloten. Om een idee te krijgen van de orde van grootte, zou je je moeten voorstellen dat je Kibera, de grootste sloppenwijk van Afrika met zo'n 850.000 inwoners, in elf dagen van water en sanitair moet voorzien en dat ook nog op duurzame wijze. Gelukkig gebeurt er zo veel over het hele continent dat de Millenniumdoelstellingen uiteindelijk niet geheel onhaalbaar zullen zijn.”

“Ik had graag zelf een aidstest ondergaan, zoals Oprah Winfrey dat heeft gedaan”

We bezoeken een voorlichtingscentrum van AMREF, waar met hiv/aids besmette vrouwen worden geholpen. Ze worden doorverwezen naar ziekenhuizen waar ze aidsremmers kunnen krijgen, waardoor de ziekte niet meer dodelijk is, maar chronisch wordt. Daarnaast leren ze hoe ze hun gezondheid op peil kunnen houden. Ook psychische hulp is nodig. De vrouwen moeten immers een groot verdriet verwerken. Niet alleen kampen

ze met het verlies van hun gezondheid en die van hun eventueel besmette kinderen en echtgenoot, maar ook moeten zij het hoofd bieden aan de negatieve reacties van familie en de rest van hun omgeving. De 41-jarige Jane, weduwe en moeder van drie kinderen, vertelt aan Prins Willem-Alexander hoe ze werd buitengesloten toen in haar gemeenschap bekend werd dat ze hiv/aids had. Omdat men bang was voor besmetting, mocht ze niet meer bij de waterpomp, moest ze gescheiden van de rest eten van een eigen bord en drinken uit een eigen kop. Niemand wilde meer iets met haar te maken hebben. Zelf kon ze alleen nog maar aan de dood denken. Dankzij de hulp in het centrum weet ze hoe ze voor zichzelf moet zorgen en dat ze niet hoeft te sterven. Ze weet hoe ze moet voorkomen dat ze anderen besmet. Ze ziet het leven weer zitten en als 'ambassadeur' van het centrum vertelt ze op allerlei bijeenkomsten in de omgeving hoe het zit. Haar voornaamste boodschap: je kunt leven met hiv/aids. En: laat je testen. Dat kan heel makkelijk met een druppel bloed op een teststripje dat na tien minuten de uitslag geeft. De test is simpel en gratis. Maar door Jane's verhaal weet je ook waarom veel mensen er niet aan willen. Er is wel een kentering merkbaar: de

slogan is nu *Leef positief met hiv/aids*, terwijl er een paar jaar geleden nog helemaal geen perspectief was voor een positief leven met hiv. Prins Willem-Alexander: “Ik had graag zelf een aidstest ondergaan, zoals Oprah Winfrey dat onlangs voor het oog van de wereld deed tijdens haar bezoek aan Zuid-Afrika. Helaas had dat nu geen zin omdat er geen lokale aandacht voor mijn aanwezigheid hier is. Maar anders had ik het meteen gedaan. Geen probleem. Het zou heel goed zijn als (lokale) beroemdheden en politici zich publiekelijk zouden laten testen om het onderwerp bespreekbaar te maken. Zambia was een van de eerste landen waar dat gebeurde. Waarom het daar wel kon? Omdat de zoon van de president eraan overleed.”

Na in drie dagen langs meer dan vijftien verschillende plekken te zijn geweest, waar mensen zich inzetten voor een beter leven, zit het erop. Prins Willem-Alexander: “Het was heel erg de moeite waard. Het is goed om het belang van het werk van AMREF weer eens onder de aandacht te kunnen brengen. Maar drie dagen is veel te kort voor zo'n reis. Iedere keer als ik in Afrika ben, raak ik er meer aan verslaafd.” □

50 jaar AMREF Flying Doctors

Een mijlpaal om trots op te zijn

Dankzij de steun van donateurs heeft AMREF Flying Doctors de afgelopen vijftig jaar bijgedragen aan een betere gezondheid van dertig miljoen van de allerarmsten in Afrika. Er zijn ruim 225.000 artsen, verpleegkundigen en gezondheidswerkers opgeleid. Maar het werk is nog lang niet klaar. Elke dag nog sterven er onnodig zwangere vrouwen. Zo is er een groep vrouwen in Kenia en Ethiopië die door onwetendheid, gevaarlijke tradities en de afwezigheid van klinieken een groot risico lopen in het kraambed te sterven. In dit jubileumjaar krijgen

zij extra aandacht. Maar wel op de Afrikaanse manier: door traditionele vroedvrouwen te trainen in het herkennen van problemen die zich bij een geboorte kunnen voordoen. En door ze toegang te geven tot de lokale klinieken. In 2007 willen we meer dan 10.000 moeders en hun kinderen beschermen tegen onnodige sterfgevallen. **Daarom vraagt AMREF Flying Doctors u in dit jubileumjaar om een speciale gift** Met een bedrag van € 5,-, € 10,- of zelfs € 50,- kunnen zij direct beginnen met het trainen van vroedvrouwen. Uw gift zou een geweldig verjaardagsgeschenk zijn!

Steun AMREF en win een reis naar Kenia!

Libelle-lezeressen krijgen de gelegenheid om Kenia met eigen ogen te ontdekken. In dit jubileumjaar maken donateurs van AMREF Flying Doctors kans op een achtdaagse reis naar Kenia voor twee personen met Jambo Safari Club. U vliegt met de KLM naar

Mombasa, waar u een heerlijk strandverblijf in een vijfsterrenresort combineert met een spannende safari naar het Tsavo East National Park. **Kijk voor meer informatie over de reis en de voorwaarden op www.amref.nl.**

Het 'condoomorkest'. Net als een ballon, kun je een condoom opblazen en er met je vinger een klank uithalen. Een onweerstaanbare combinatie van muziek en aids-voorlichting!

ZO KUNT U AMREF FLYING DOCTORS STEUNEN

Stuur de bon in, bel 071-576 94 76 (tijdens kantooruren) of kijk op www.amref.nl

Ja, AMREF Flying Doctors kan dit jaar ook op mijn steun rekenen

Daarom machtig ik AMREF Flying Doctors om een bedrag van € 5,- € 10,- € 50,- of een ander bedrag

Naam	<input type="text"/>	namelijk:	<input type="text"/>
Adres	<input type="text"/>	eenmalig van mijn rekening af te schrijven.	
Postcode	<input type="text"/>	Geboortedatum	<input type="text"/>
Woonplaats	<input type="text"/>	Handtekening	<input type="text"/>
Telefoon	<input type="text"/>	Datum	<input type="text"/>
E-mailadres	<input type="text"/>		

Stuur deze machtiging in een gesloten envelop naar: AMREF Flying Doctors, Antwoordnummer 10106, 2300 VB Leiden.